

Til:

- Helsedirektoratet

Oslo, 14. mars 2022

Ref.: 73/22/LJB/ph

Nasjonal strategi for helsesektorens arbeid med personer som utøver vold eller seksuelle overgrep

Helsedirektoratet fikk i 2020 i oppdrag å utvikle en overordnet strategi for helhetlig og planmessig utvikling av arbeidet rettet mot voldsutøvere og overgripere. Et utkast til strategi med fire overordnede målsetninger med delmål er ute på høring. Norsk Psykologforening takker for muligheten til å komme med innspill til strategiutkastet.

Målgruppe for strategien

Strategien er avgrenset til å omhandle helsetjenesten og utviklingen av arbeidet for personer som *står i fare for å utøve vold eller seksualisert overgrep* i tillegg til de som *allerede utøver vold og seksuelle overgrep*, samt *pårørende av denne gruppen*. I forbindelse med anbefalinger om kompetanseheving i kommunen refereres det til *ulike typer vold og ulike typer utøvere*. Målgruppe for strategien fremstår som svært stor og sammensatt. Vi mener det i en strategi for helsetjenesten bør skilles mellom personer med sammensatte helseplager og personer som opplever voldsproblemer uten kjente somatiske eller psykiske lidelser.

Likeverdige tjenester og rettigheter til behandling og refusjon

I strategien foreslås det at *både sykepleiere, sosionomer, politi, kriminalomsorg, familiekontor, barnevern og andre relevante tjenester som kommer i kontakt med voldsutsatte familier bør kunne henvise med rett til refusjon*. Intensjonen bak dette forslaget er å tilgjengeliggjøre spesialisthelsetjenesten og senke terskelen for å søke hjelp. Norsk Psykologforening har i mange sammenhenger pekt på store utfordringer knyttet til at helsetjenester for flere pasientgrupper i for liten grad er tilgjengelige og likeverdige. Nasjonale tall understøtter behovet for en styrking av kapasitet og kvalitet i sykehusene. Mens antall unike pasienter og konsultasjoner, samt øvrige oppgaver i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling har økt de siste ti årene, har tilførselen av økonomiske ressurser vært flat (på linje med befolkningsvekst) i samme periode.

I lys av den brede og sammensatte målgruppen som foreslås i strategien og de beskrevne behovene for kompetanseheving, er vi bekymret for at den foreslåtte utvidelsen av rett til å henvise vil skape større utfordringer enn den vil løse. For det første er vi opptatt av at henviser må ha høy helsefaglig kompetanse, spesielt innen psykisk helse og volds-, overgrepssproblematikk, for å sikre gode vurderinger og begrunnelser knyttet til behandling og tiltak. I tillegg er vi bekymret for at en utvidelse av henvisningsrett, slik den er foreslått i strategien, vil pålegge spesialisthelsetjenesten nye kapasitetskrevede oppgaver, som ligger utenfor tjenestenes kompetanse- og ansvarsområde.

Kunnskap og kompetanseheving

Det er flere steder i strategiforslaget formulert mål og delmål knyttet til kunnskap og kompetanseheving. Vi er enige i at det er behov for å styrke kommunehelsetjenesten når det gjelder kunnskap om psykisk helse, vold og overgrepssproblematikk. Lovkrav om psykologkompetanse i alle kommuner trådte i kraft i 2020, men det mangler mål, tiltak og finansielle virkemidler som sikrer oppfyllelsen av lovkravet. Tall fra SSB sine tall viser at 4 av 5 kommuner har psykolog knyttet til sine helsetjenester, men bak disse tallene skjuler det seg store variasjoner. I noen kommuner er det tilsatt 1 psykolog fordelt på 5 kommuner, i andre er det tilsatt psykolog knyttet til kommunenes psykiske helsetilbud til både barn, unge, voksne og eldre. Vi savner tydeligere beskrivelser av hvilken type kunnskap og kompetanse som mangler både når det gjelder målgruppene, deres behov, hva som er virksomme tiltak, hjelpetilbud- og behandling til disse gruppene.

Med vennlig hilsen
Norsk psykologforening

Håkon Skard
President